34350/B

Luiken (J & K

[1725]

new B.M. Cat. p.131.

Vol. 2

RJ
1/8/06
203

50B. 16014

2

Hier ziet gy door de Konst verbeelt,
't Gewoel van 't Menschelyke leven;
In hondert Prenten af-gedeelt;
Door Luyckens geest in 't Licht gegeven.
Terwyl de Vaarsen, onder aan,
Gansch zinryk, op de Prenten Slaan.

50 B. 16014

AFBEELDING
DER
MENSCHELYKE
BEZIGHEDEN,

beſtaande in Hondert onderſcheiden

PRINTVERBEELDINGEN,

vertonende allerhande STANTSPERSONEN,

zo van

REGEERINGE, KONSTEN, WETENSCHAPPEN, als HANDWERKEN,

zinryk uitgebeeld,

geſchikt naar de Ordre van 't A B C.

en met vaarzen daar toe paſſende verklaard.

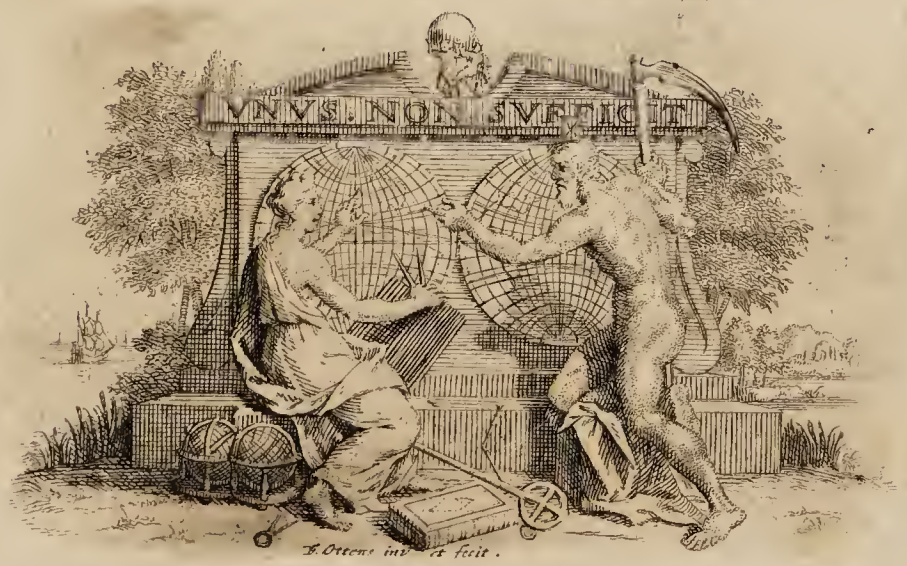

Te AMSTERDAM,
By REINIER en JOSUA OTTENS.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

ADVOKAAT. 1

Zoekt gij uw zaaken Voort tezetten?
Laat mij op uw geſchillen letten.
Ik raade u, ſpreekt oprechte biecht,
Op dat ge uw zelven niet bedriegt.

Myn werk beſtaat, tendienſt der kranken,
In't mengen van verſcheiden dranken;
Die ik voorzichtig maak gereed,
't zij dat men zuivring wacht, of zweet.

Myn konst gaat deur in aftemeeten
Den loop der sterren en planeeten:
Van Zon en Maan weet ik de vond
Waarop haar taaning is gegrond.

Bakker.

Ik verkoop u tarwenbrood en weggen;
Op haar gewigt valt niet te zeggen.
Het brood, gereezen door de geſt,
Dient ter gezondheid allerbeſt.

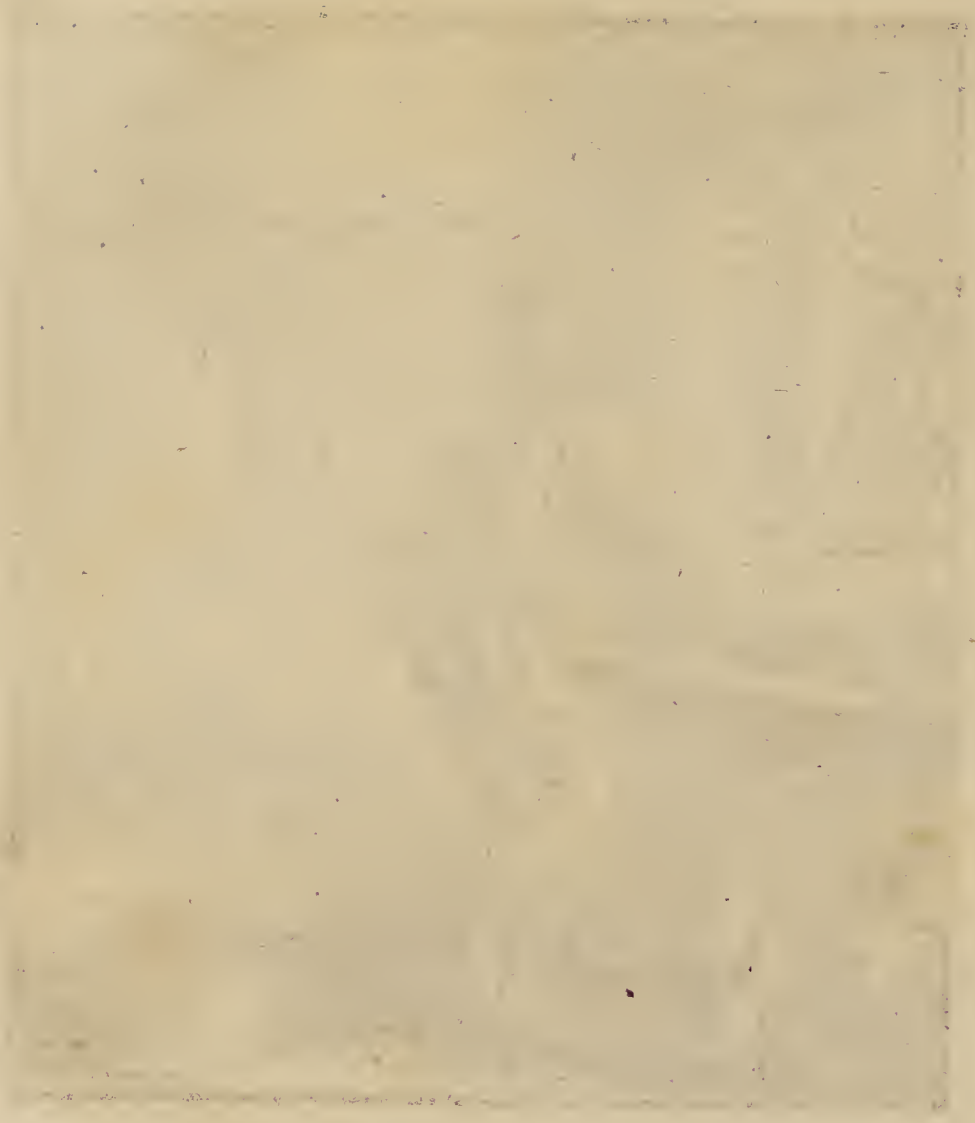

Balansmaker.

Om aan gelÿkgewigt te raaken,
Is't noodig een Balans te maaken;
Die effent veelerlei geſcheel,
En geeft elk zÿ beſcheiden deel.

Beeldhouwer. 6

Ik maak tot beelden ruwe ſteenen,
Met mijn verſtand en hand te leenen.
Zy ſtaan te pronk in huis en hof,
En ſpreeken daar des meeſters lof.

De groene Heide, op 't Gooi geboren,
Leer ik het dienen, na behooren:
Al wie ze beezigt vroeg of laat,
Ze vaagt het huis, de stoep en straat.

Ik wroet in onderaardſche mÿnnen,
Daar ſomwÿl goude zanden ſchÿnen,
Of andre ſtoffen; ſchoon de rook
Mÿ veeltÿds plaagt met damp en ſmook

Ik doe de blaasbalg winden vatten,
Om die met kracht weer uitte ſpatten.
Gij hoort de wind; maar ziet ze niet;
Hoewel 'er groot gerucht geſchiet.

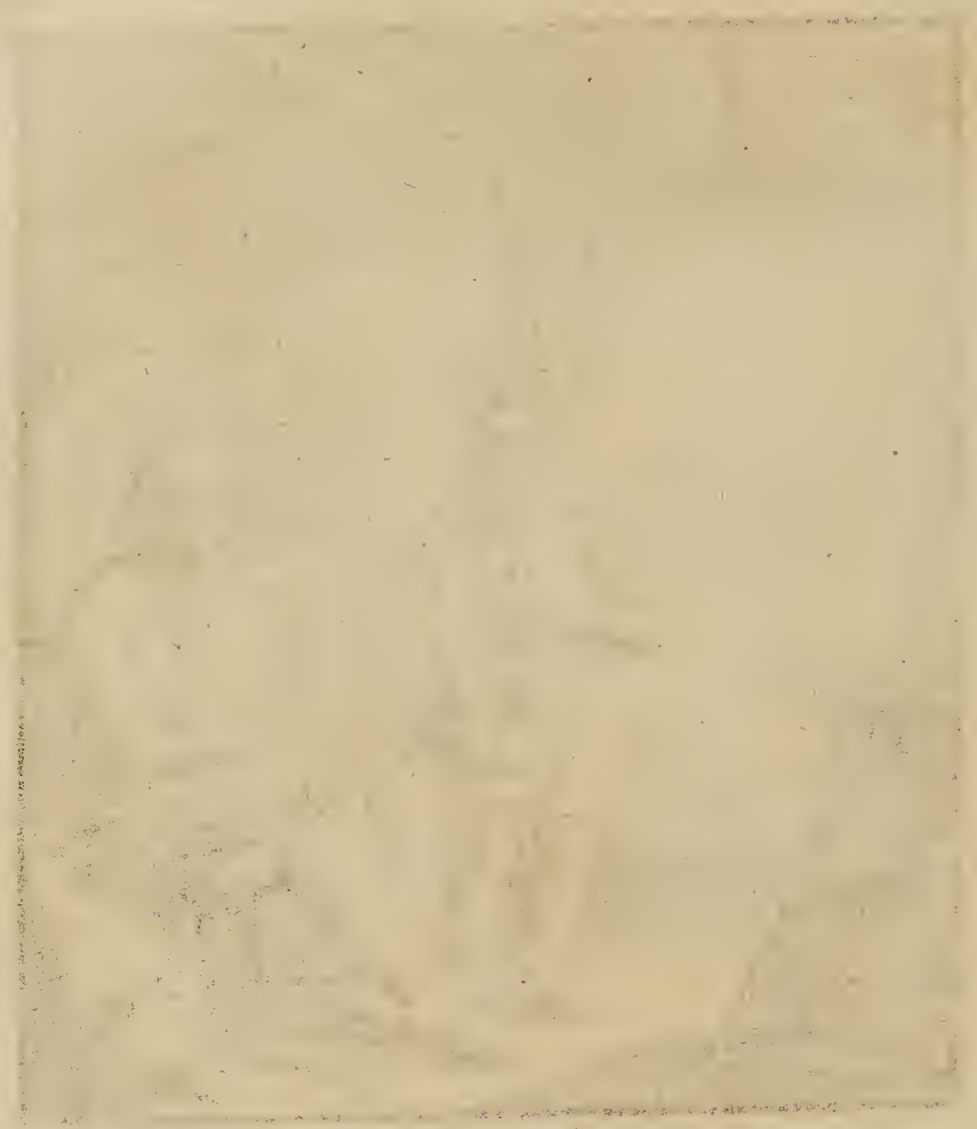

Om't lÿnwaad ſchoon en wit te bleiken,
Is't noodig eerſt in loog te weiken:
Begooten, en geſpreid op 't veld,
Werd alles door de lucht herſteld.

Boekdrukker.

Werd mij een werk besteed te drukken,
Ik mag vooreerst de vruchten plukken;
Of 't Boek na geenen kooper ziet,
Die zwarigheid belast me niet.

BOEKBINDER. 12

Men vind veel ongebonden boecken—
Onwaardig om ze te onderzoeken;
Maar die te binden is myn plicht—
Ik sta myn zelven niet in 't licht.

Die met de schuit of scheepen vaaren,
Ze kunnen't zonder mij niet klaaren.
De boom moet veeltijds buiten boort;
Daar duwen zij het vlot me voort.

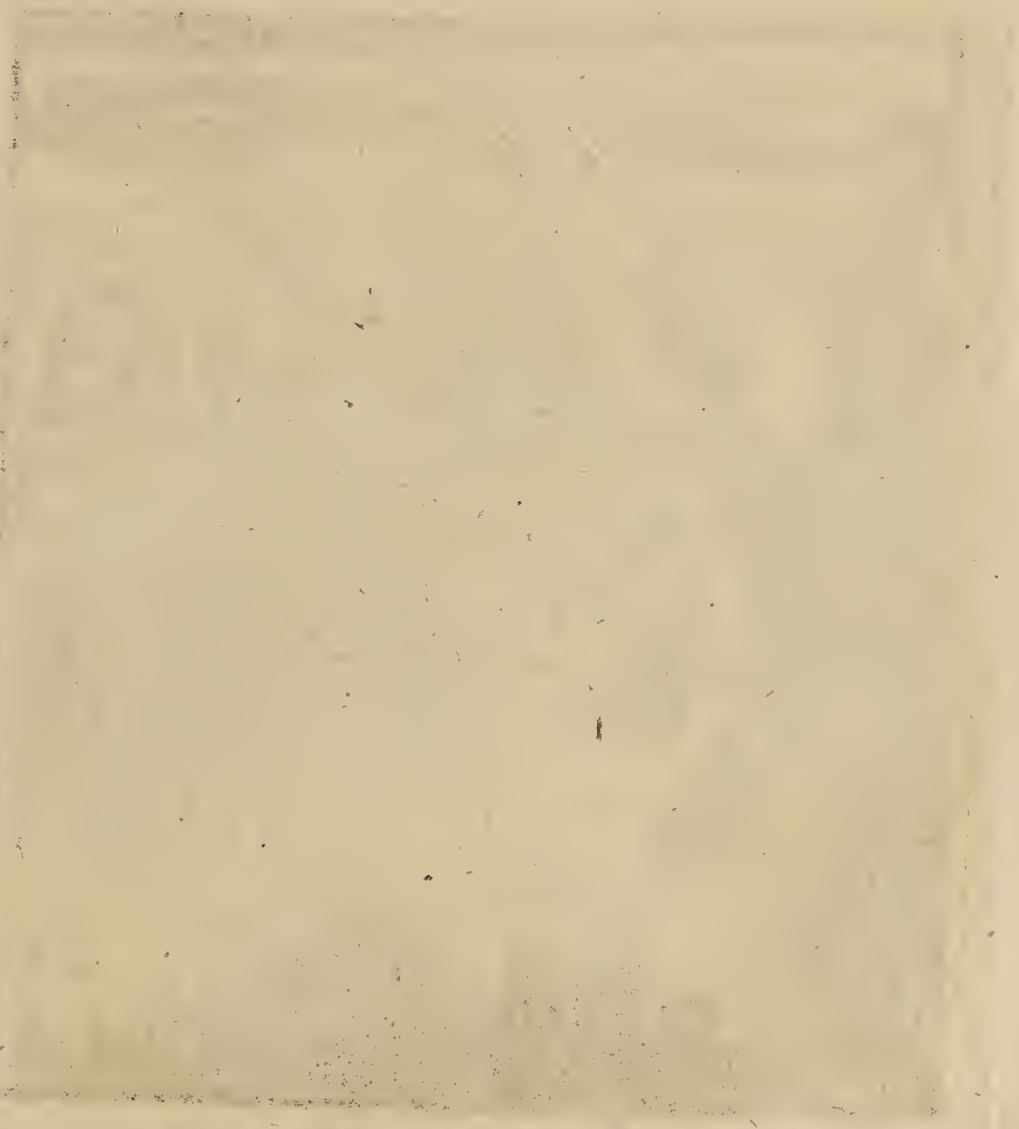

De naalde, geestig in't borduuren,
Gevat van die haar kan bestuuren,
Maakt bloem en loofwerk eevenschoon
De konst verdient haar lof en loon.

'K maak Brillen, tot behulp gevonden,
Van die niet-ſcherp meer kÿken konden;
Maar waarmen door de vingers ziet,
Gebruikt men onze brillen niet.

Het water kan den dorst verdrijven;
Maar om uw smaaken te gerijven,
Stoffeer ik 't met de hop en mout
Daar gij u beeter op vertrouwt.

Ik heel de wonden die u drukken;
Maar zoo mijn pleister zal gelukken,
't welk den geneezing toebehoort,
Gij moet u draagen na mijn woord.

De ruwe diamant, hoe duister,
Ontfangt in 't slijpen al zijn luister.
Die rein van water valt, en groot
Van lichchaam, noemt men een kleenood.

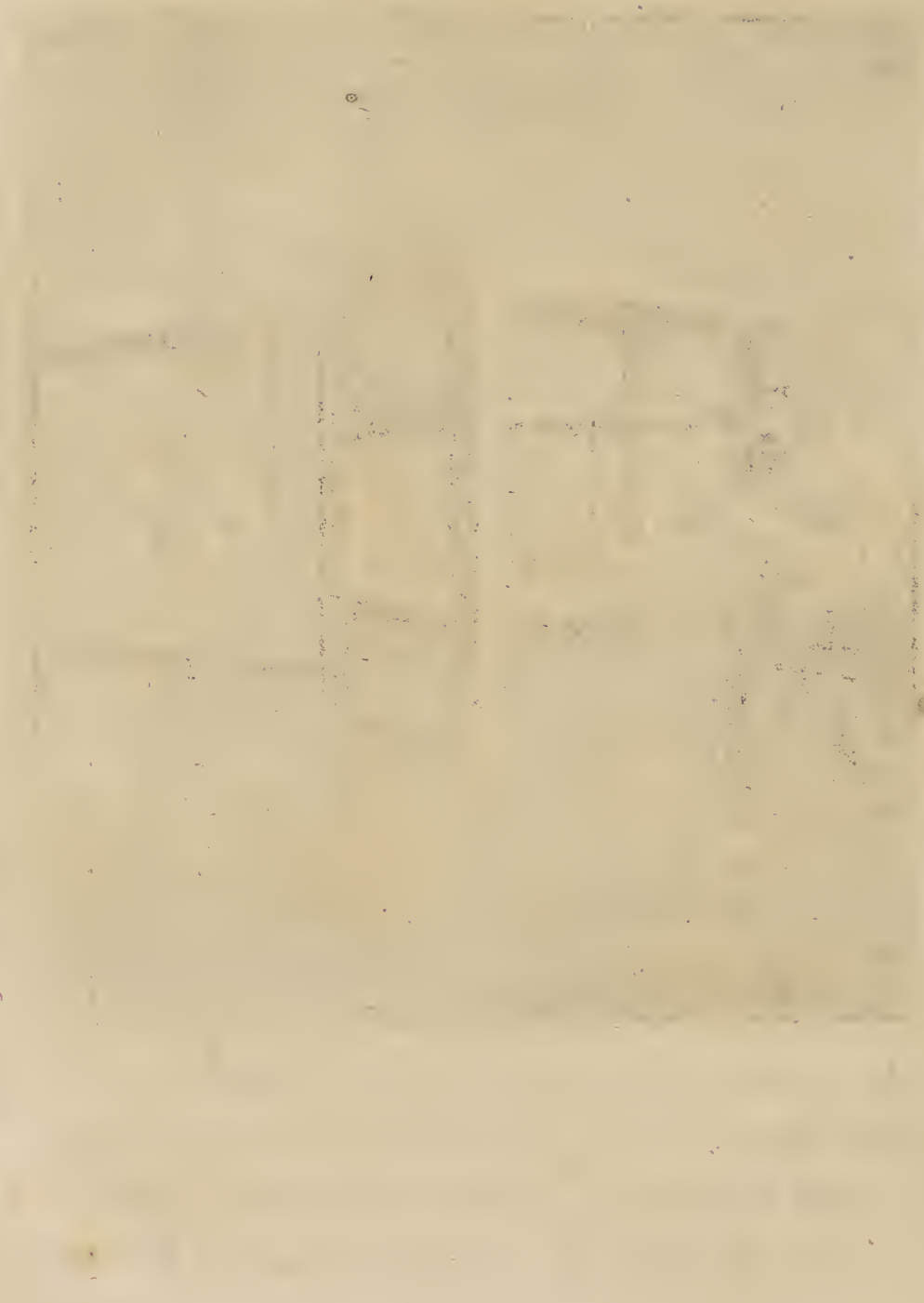

De zieken die voor mÿ verſchÿnen,
Geneeze ik door de medeſÿnen;
't en zÿ haar toeval werd te groot:
Ik weet geen dranken voor de dood.

Ik graave kuilen voor de dooden,
Tot haar begraaffenis van nooden.
'K verzorg dat ÿder, na zÿn geld,
Teraarden eerlÿk werd beſteld.

Ik draaie niet met alle winden;
Schoon op de weereld veel te vinden:
Ik draai gevlamt of effenrond,
En dat geschied op vasten grond.

Droogſcheerder. 22

Ik haal de laakens, naa 't begeeren,
De ruigſte noppen af door ſcheeren,
En maak haar glad, gelijk en zacht;
Bekwaam tot een gemeene dragt.

K draai op een moolen dubbeld gaaren;
K ben echter geen der moolenaaren,
Die altyd maalen met de wind;
Noch draait myn moolenrad gezwind.

Rood kooper, uit de mÿnn geksomen,
Werd, door de kunſt zÿn rood ontnoomen.
— En geel gemaakt; daar giet ik dan,
De kandelaar en kerkkroon van.

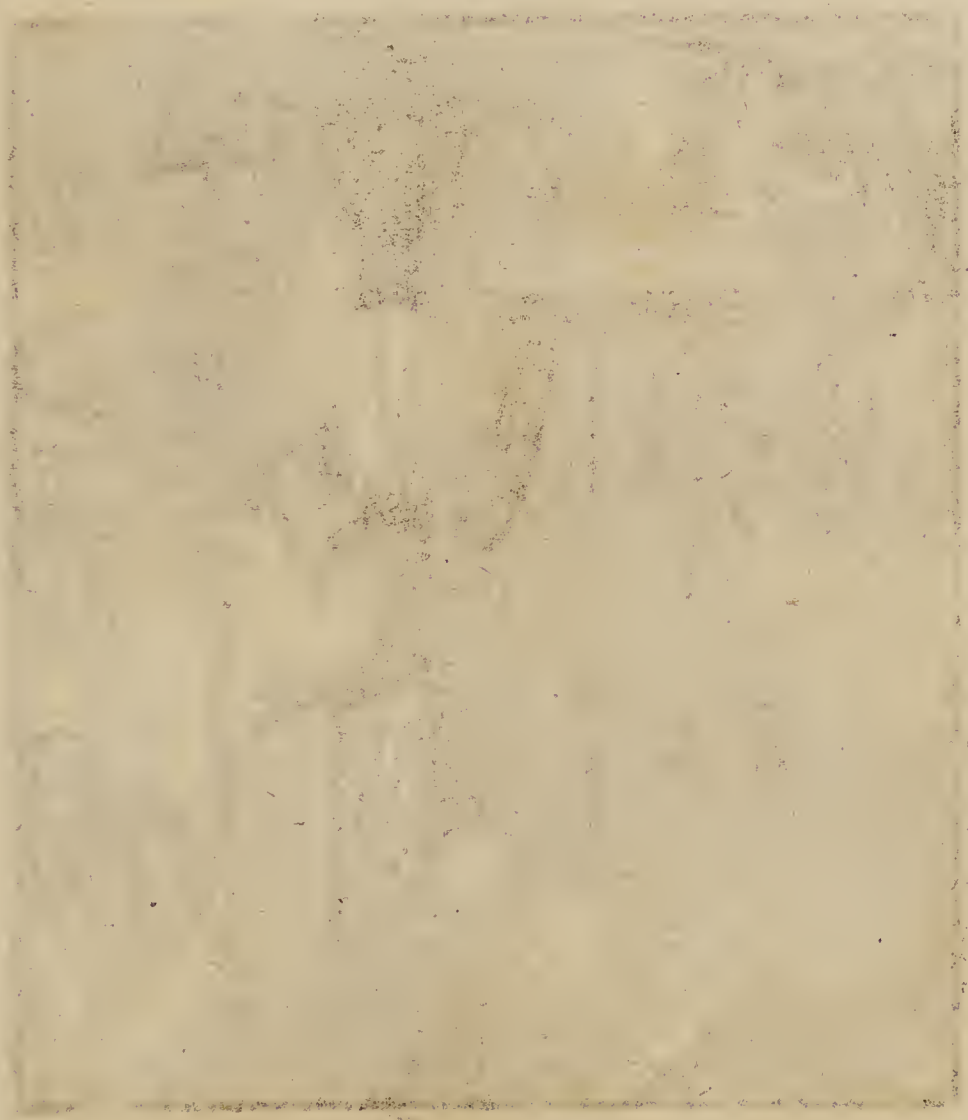

Glasblazer. 25

Een klompje gloeiend glas gekreegen,
Werd door geblaas en snel beweegen,
Gevormd; gelijk het buigzaam wasch.
Tot eene roemer of een glas.

Glazemaker. 26

'K snij 't glas aan kleen of grooter ruiten,
Na dat zij in haar raamen ſluiten ;
Die zette ik in de looden vaſt,
Voor wind en reegens overlaſt.

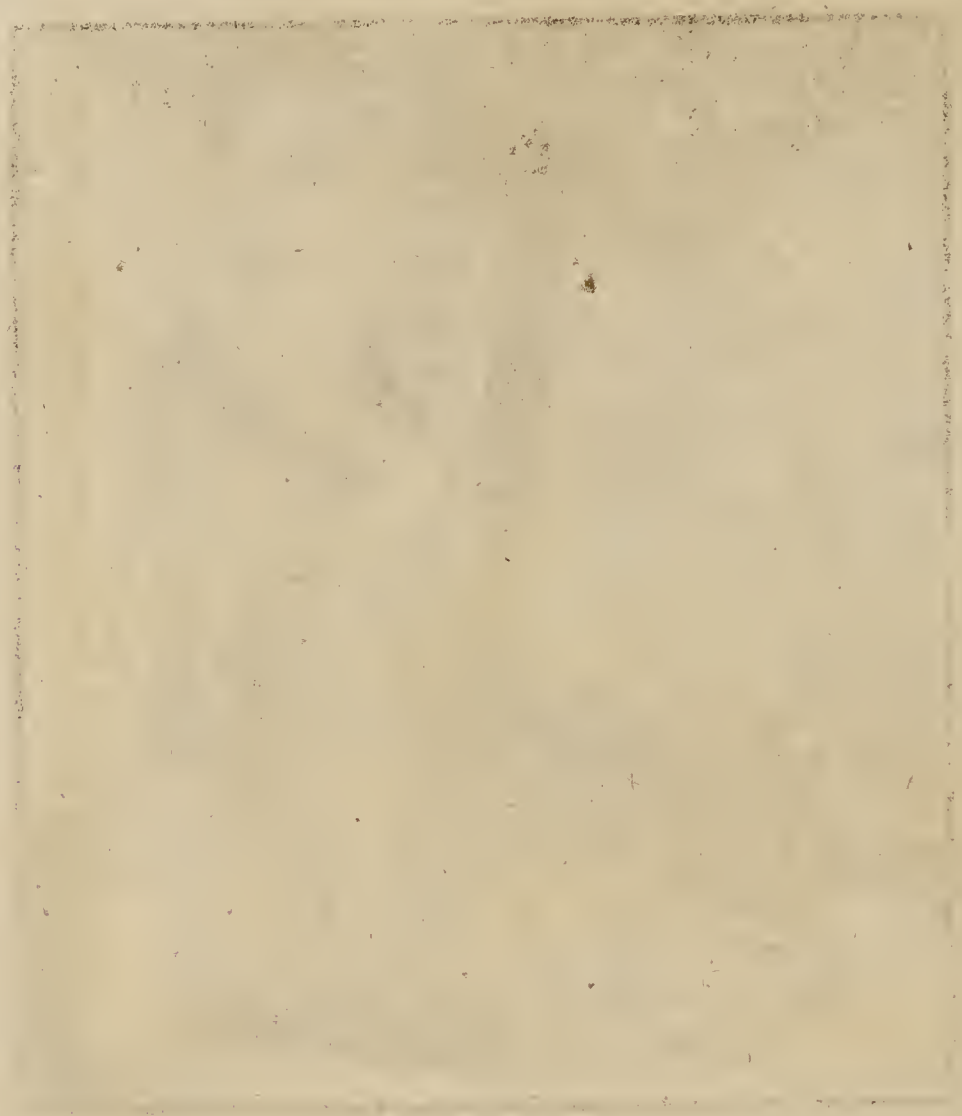

Fyn goud, het zwaarſte der metaalen,
Gebruikt men meeſt om me tepraalen.
Ik ſmeede ringen, kettingwerk,
En ſchaalen, ſierelyk en ſterk.

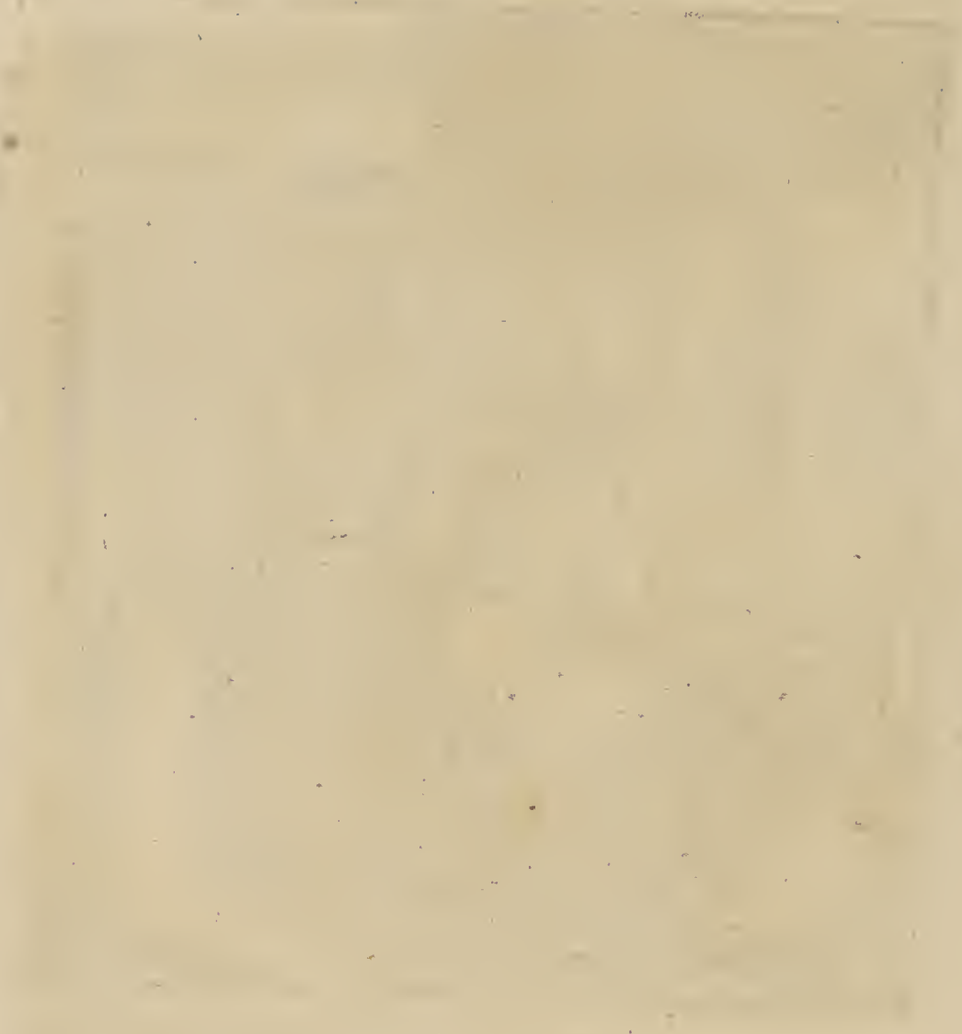

Het goud is magtig te verdraagen
Myn groot getal van baamer slaagen;
Tot het verkeert in 't fyn'ste blad
Dat van natuur kan zyn bevatt.

Het goud, als 't tot gebruik zal ſtrekken,
Moet zich op 't langſte laten rekken;
Dan opgeſponnen met een draad,
Verkoop ik 't op gewigt en maat.

De boekweit weet ik hard te droogen;
Dan werd de bolster afgetoogen:
Gemaalen en gezift tot meel,
Krijg ik vergelding voor mijn deel.

Wie zal mÿn arbeid niet vergoeden,
Die uwe hoofden koom behoeden?
De mode werkt mÿ goed en kwaad,
't Geen mÿn ſtoffeerder wel verſtaat.

Hovenier.

32

Ik oeffen mÿ in plantterÿen,
En achte op de oude vier getÿen:
De winter geeft mÿ allerminst,
Ik leeve van de zoomerwinst.

Als ik mÿ ga ter jagt- begeeven_ ,
't Koſte of een hert- of haas het leeven:
Maar zeg , die mee op 't jaagen past,
Is 't voordeel grooter , of de last-?

Ik maak gereedschap, of tot zingen
Of andre goede en nutte dingen.
Ik stel de snaaren tot een lied;
Maar zelver zing noch speel ik niet.

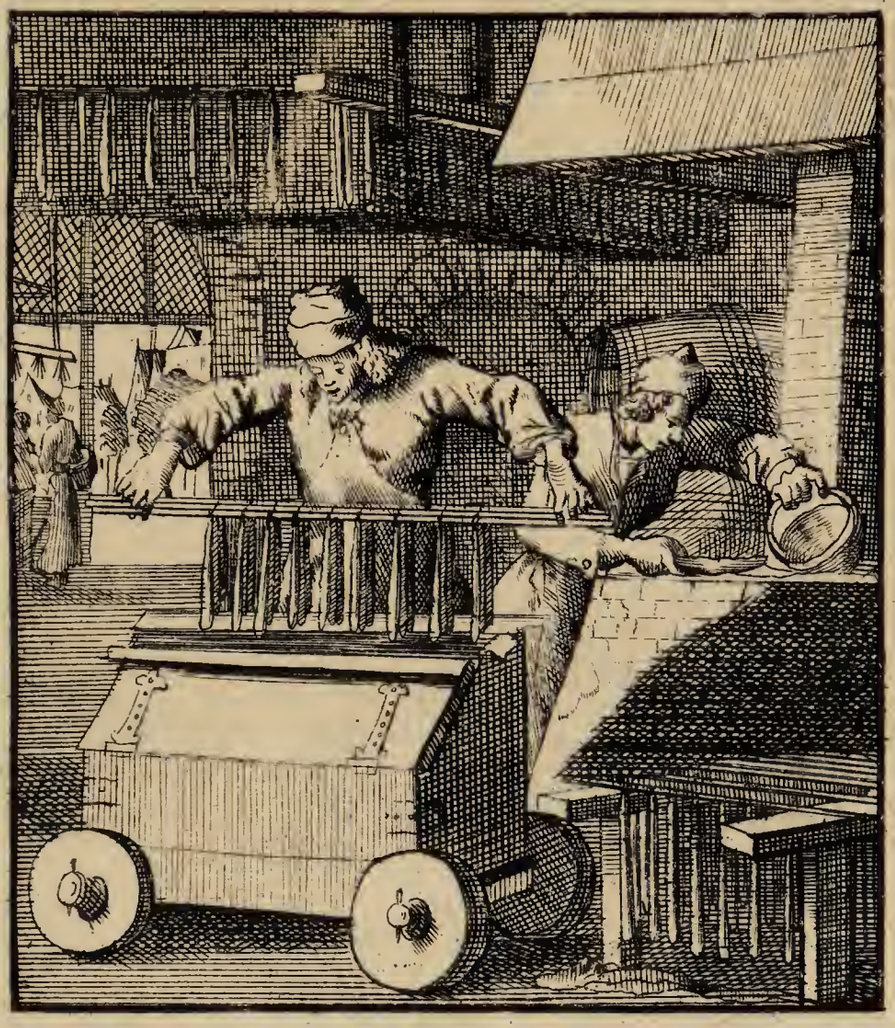

Wanneer de kaarsen zijn ontsteeken
Schijnt ons geen noodig licht te ontbreeken.
Ik maakze van muskovijsch smeer ;
Maar die van inlandsch hebben de eer .

Kammemaker. 36

Om haaren van elkaar te ſcheiden,
Helpt u de kam tot het verſpreiden.
Hy zuivert en verfriſcht zyn hooft
Die zyne lokken dikwyls klooft.

Hebt gij van zijde oft wollenlaaken
Een kamizool of rok te maaken;
Zoo u de nieuste zwier bekoort,
Ik zal u dienen zoo 't behoort.

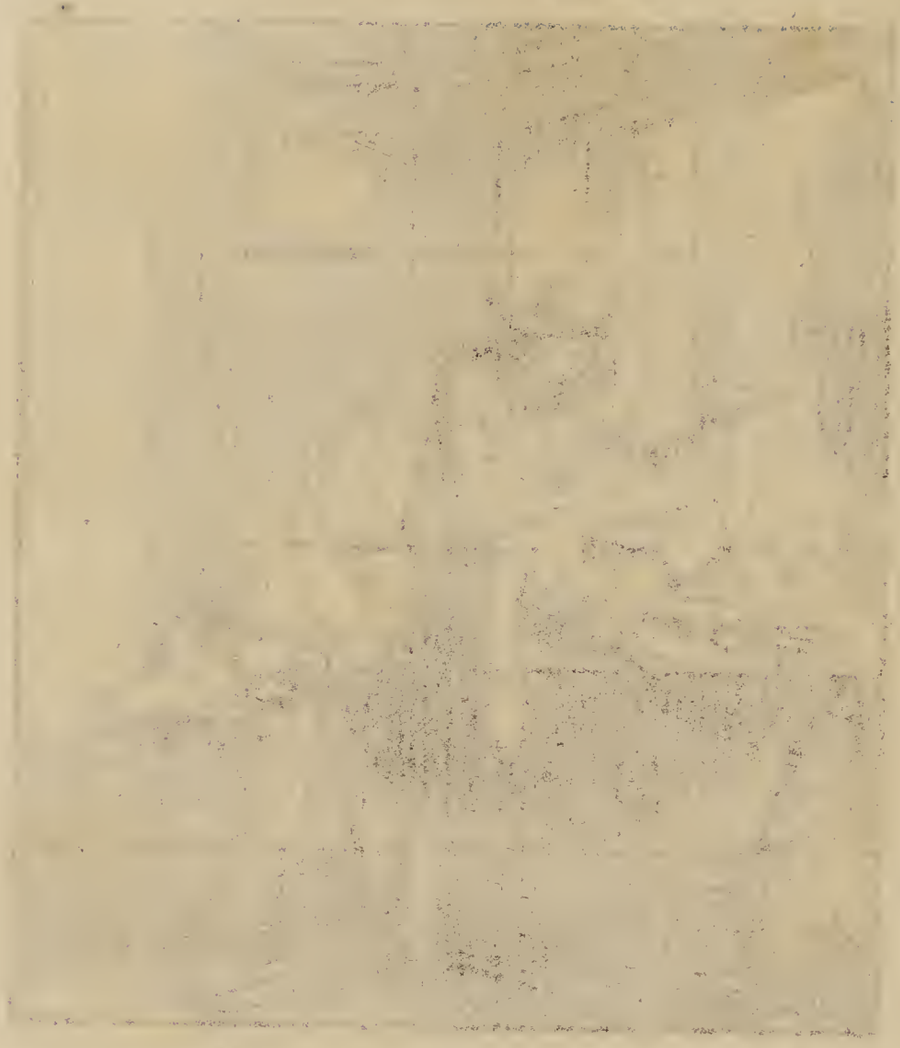

Een Koning, op zijn troon verheeven,
Heeft magt beveelen uittegeeven;
Maar zelve erkent hy geen gebod
Als 't geen gegeeven werd van God.

Wij moeten in het slaan volherden,
Zal 't kooper tot een keetel werden.
Men buigt niet licht een harde kwast,
't en zij men op den hamer past.

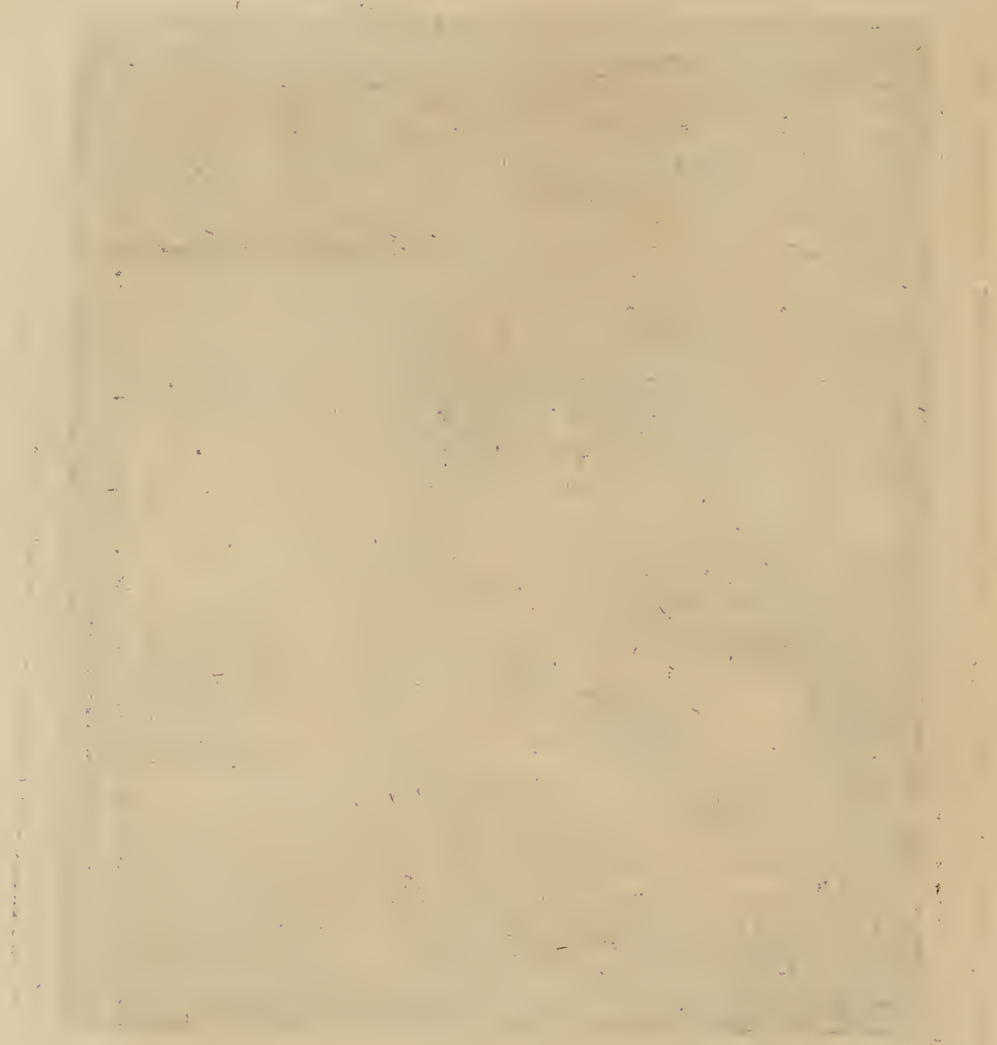

KOOPMAN.

'K zend koopmanschap op west en oosten;
Maar moet my het geval getroosten.
Wanneer 't voor zichtig werd beleid
Verzacht de winst haar werkelykheid.

Ik heet een kryĭgsman, na het kryĭgen,
Maar wat ik kryĭg zal ik wel zwyĭgen,
K oog veeltyĭds op een ryĭken buit;
Maar 't koomt somwyĭl op slaagen uit.

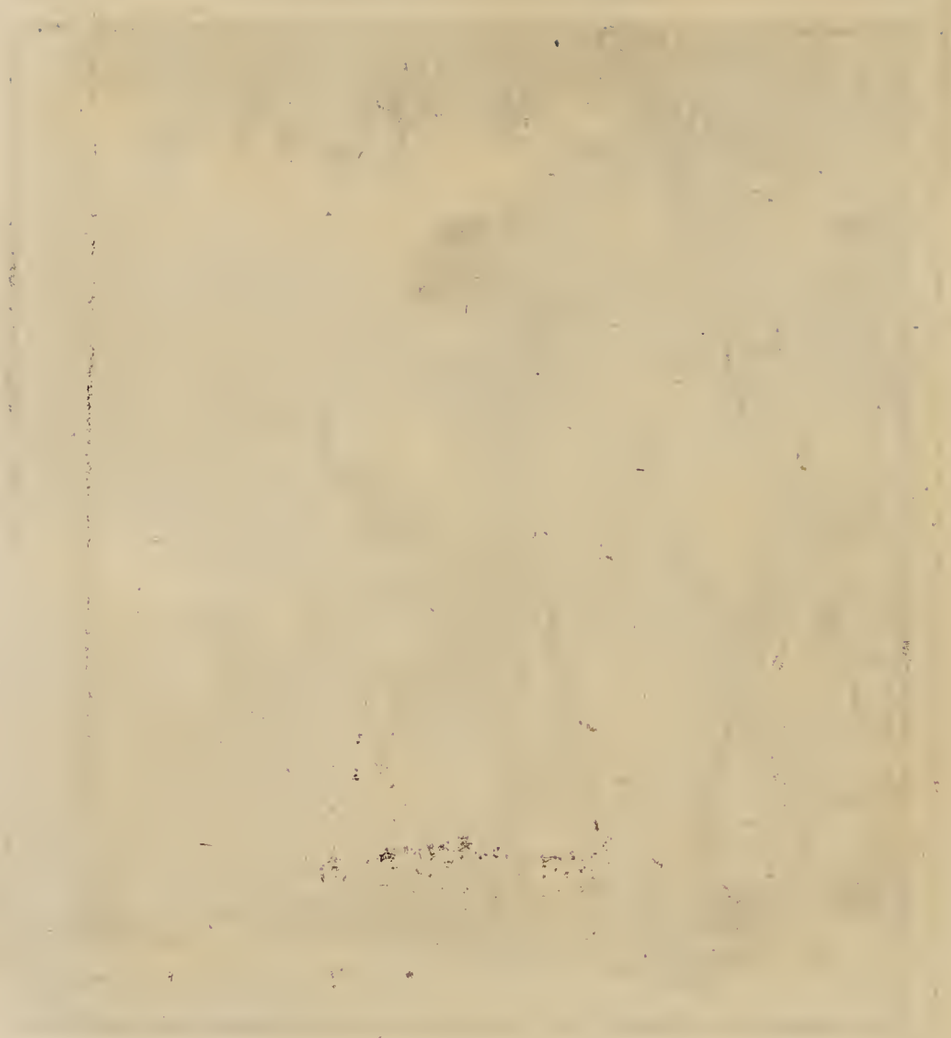

Kuiper.

Ik kuip de kleene en groote vaaten,
Om't drooge en't vloeiende in te laaten.
Het kuipen is een braave kunst,
Wanneermen heeft der Grooten gunst.

Zoo noodig dient men 't land te bouwen,
Als wÿ met graan zÿn te onderhouwen.
Hoe billik koom ik dan te pas,
Tot winning van dat ſchoon gewaſch.

Die 's winters ſtaat bij nacht verleegen
Op afgeſcheiden donkre weegen ;
En wien het hapert aan 't gezicht,
Bedien zich van 't lantaarenlicht.

Ben ik tot Leeraar uitgekooren ,
Zoo is 't uw plicht mÿ aantehooren ;
Maar die voor mÿne leſſen vlied ,
Verkieſt mÿ voor zÿn leeraar niet.

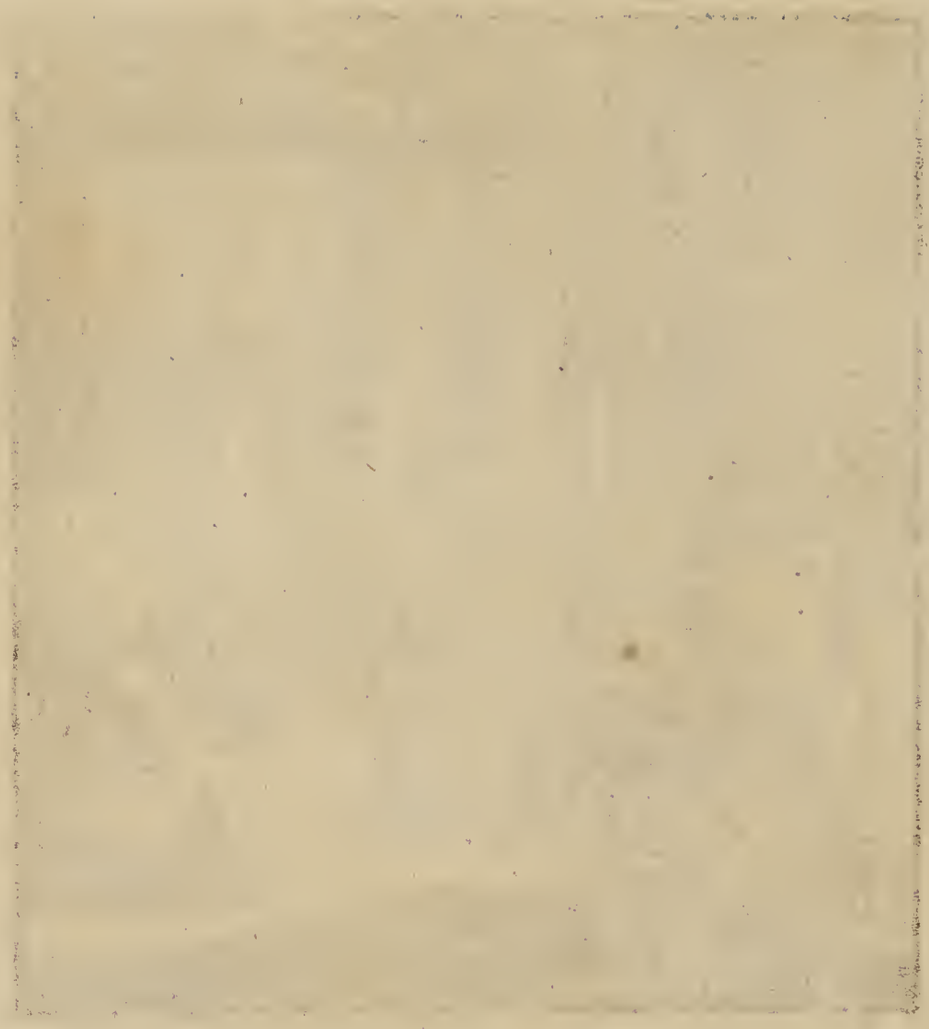

Zie hoe 't vernuft zich uit kan breiden!
Om ossehuiden te bereiden,
Maak ik ze, ontbloot van ruigte en haar,
In kalk en eikeschorsen gaar.

Loodgieter.

'K ontfang myn naam van lood te gieten;
Waar van gemak en dienst genieten,
Die gooten maakt, of muuren dekt;
Daar 't water nooit door heenen lekt.

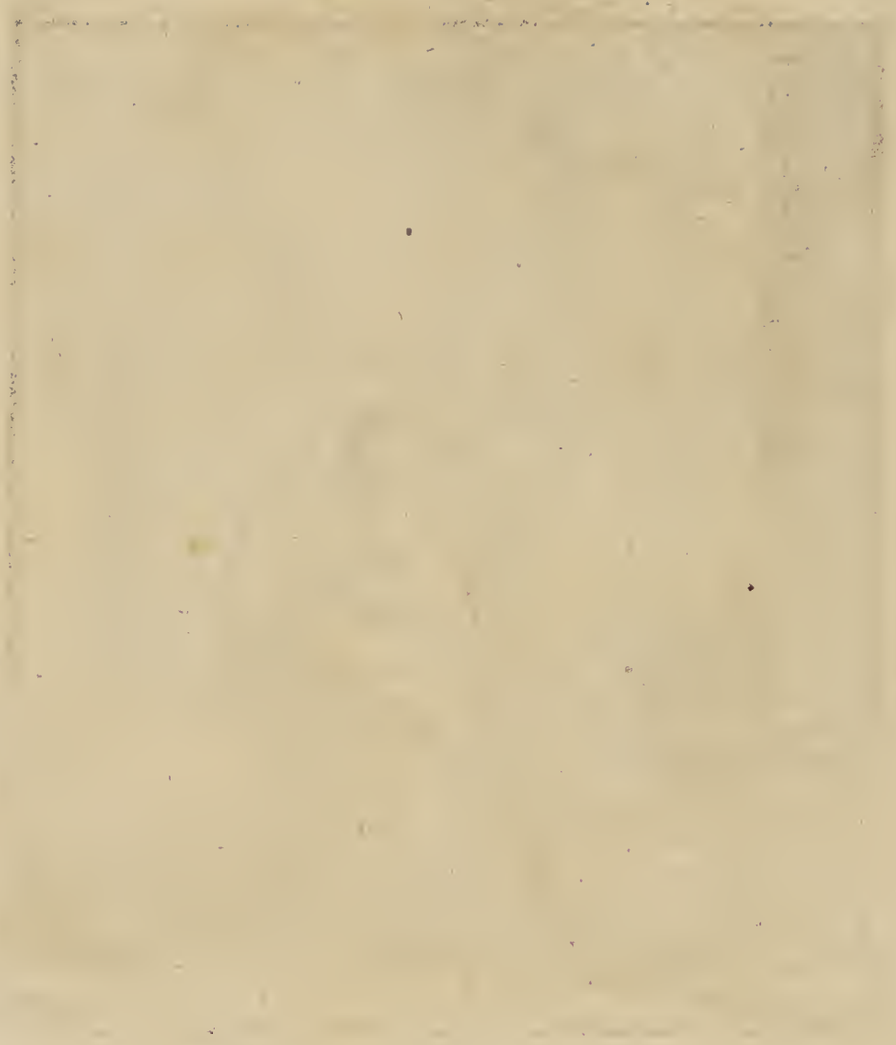

Van oſsehoorens, ſchapen vellen
Kan ik, door zieden, lijm beſtellen.
Niet zoo onzienlijk, van dien aard,
Of werd, met recht, hier toebewaart.

Wie kan die duistre vraag verzinnen;
'K ga achterwaarts om meest te winnen?
't deed meenig smooren in den druk,
Daar van ik brave vruchten pluk.

Mandemaker.

Zie wat, door gelukkig vlechten,
Van hout gewasch weet uit te rechten:
Ik maak de manden maatig licht,
Noch dragen ze echter zwaar gewigt.

Messemaker.

Wie zou geen meſsgebruik beminnen,
Zoo nodig om de ſpys te ontginnen?
Gebruik 't omzichtig met verſtand,
Of anders ſnyd gy in uw hand.

Metzelaar. 52

De metzelaar verzorgt de muuren,
Om grijze Jaaren te verduuren:
Hij werd van slofheid overtuigt,
Trekt hij een zijmuur op die buigt.

Ik weet de hekken zoo te hangen
Om, tot gebruik, de wind te vangen:
Ik maak hem tot myn meesterknecht:
Die 't zwaarste werk voor my berecht.

Om van elkandren af te raaken,
Is 't nodig een waardy te maaken,
Die overäl mê eevenaart;
Dat 's geld, gemunt en goed verklaart

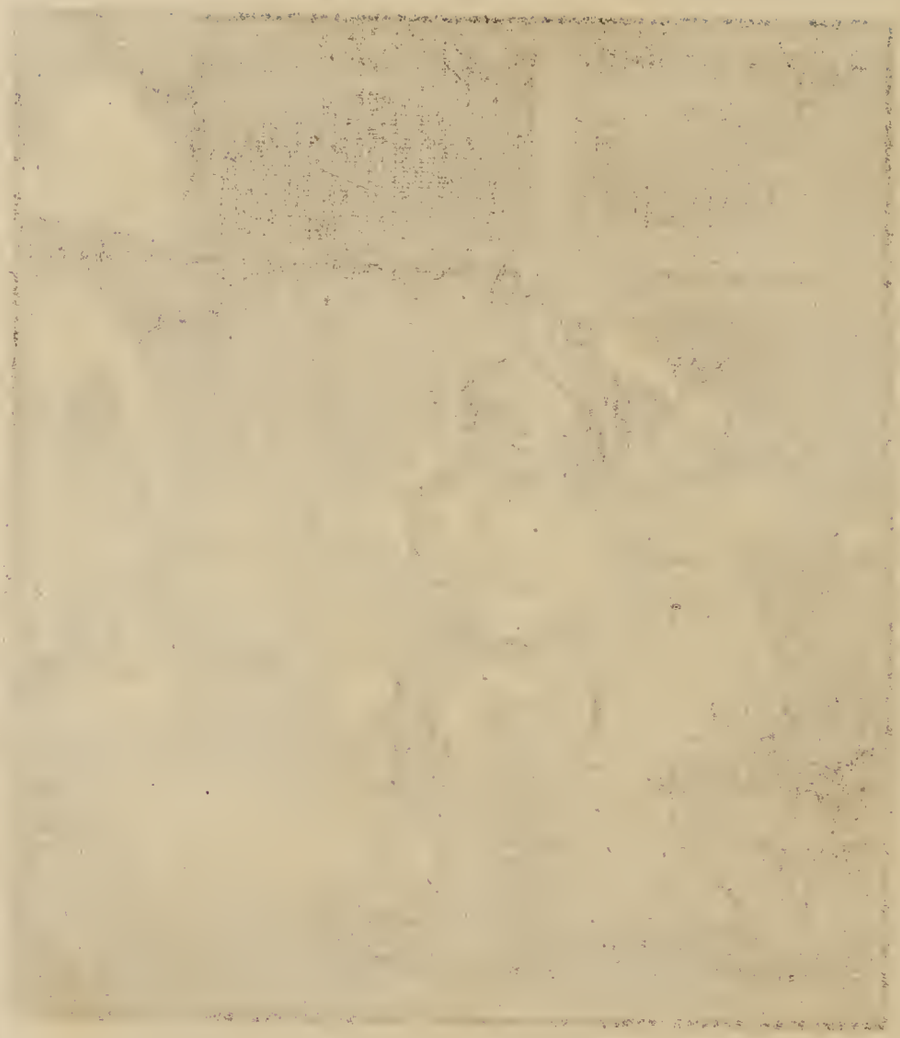

Muzikant.

De konſt leert uwe ſtem bedwingen
Om na haar reegelmaat te zingen ;
Maar hebt gÿ geen natuur te baat;
Hoe vroeg gÿ 't zoekt, gÿ koomt te laat.

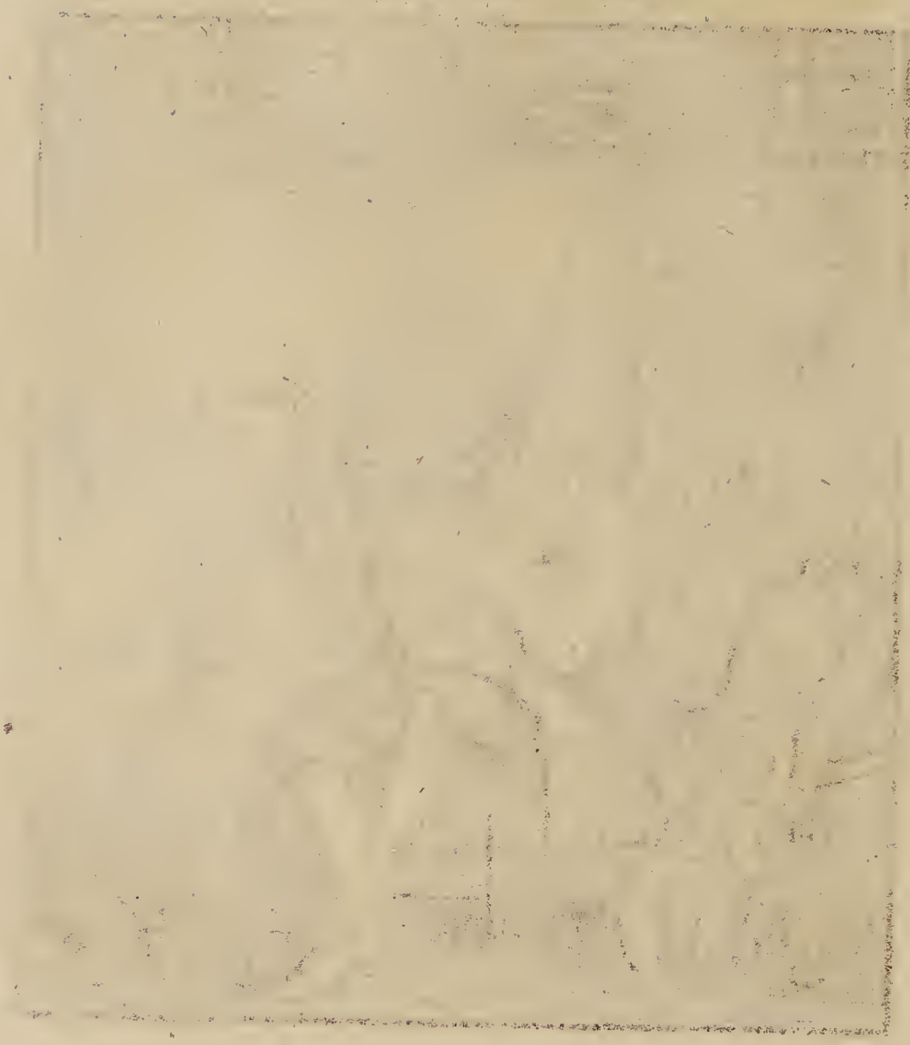

Naaldemaker.

De naalde, ſcherp van punt geſleepen,
Voorzichtig bij het oog gegreepen,
Vind zijn gebruiken met een draad,
Waar in zijn dienſtbaarheid beſtaat.

Van lÿn of koolzaad, hardgeſlaagen,
Xoomt cli voort, tot elks behaagen,
Dat voedzel aan de lamp verſtrekt,
Die, in het duiſter, 't licht ontdekt.

Myn uurwerk, konstig uitgevonden,
En, na behooren, opgewonden,
Wyst u, het zy by dage of nacht;
De juiste stond, waarön gy wacht.

Uit afgesleeten linnendoeken,
Hier op te koopen, daar te zoeken:
Gewasschen en tot pap gebragt;
Verschijnt papier, zoo waardgeacht.

Gepeepert ossche vlees, door reegen
Met kalfsvet, in azyn geleegen;
Gebakken in een bruine korst,
Bereid een spoorslag aan den dorst.

Die 't eigen haar niet kan gebruiken,
Bedient zich billik van paruiken;
Maar of natuur de haarlok geeft,
Wat is 't, als zy geen krullen heeft.

Om paarlen aan een ſnoer te rÿgen,
Moet elk zÿn opening verkrÿgen:
Ik breng, uit inzicht van gewin,
Daar weederzÿdſche gaatjes in.

Het kan mÿ na mÿn wenſch gelukken
De koopre plaat ſchoon af te drukken,
Indien mÿ 't ſtrÿken niet verveelt,
Aan welkens ÿver 't veeltyds ſcheelt.

Die my haar teikeningen geeven,
Vertoon ik ze, in de konst bedreeven,
Of na romeinsche trek en zwier,
Of als laris, op schoon papier.

Myn ambacht is met recht te pryzen:
Die 't reegen waater op doe ryzen,
't geen van natuuren valt om laag.
De keuken maagden zien my graag.

Ik bak uit klei, uit zuiver aarde,
Een vat van meer of minder waarde.
Het breekt veel eerder dan 't verslijt.
Zoo sneuvelt alles door de tijd.

Ik ſchei de kwik in twee geslachten ;
In goede en kwade , om zich te wachten .
In zoet, en in verteerend vuur ,
En dwing haar vluchtige natuur .

't Schijnt raadzaam om bij wintertijden,
Op schaatzen vaardig voort te rijden.
Ik maakze van het ligtste hout,
Waarop men veilig zich vertrouwt.

Om onbezorgt de woeſte baaren
Met ſcheepen heen en weer te vaaren;
Bouw ik ze dicht, getrou en vaſt,
Ten dienſte van haar zwaaren laſt.

Om mijn gedachten uit te drukken,
Vertoon ik ze in mijn schilder stukken.
De schilderkunst staat yder vry
Te noemen stomme poëzy.

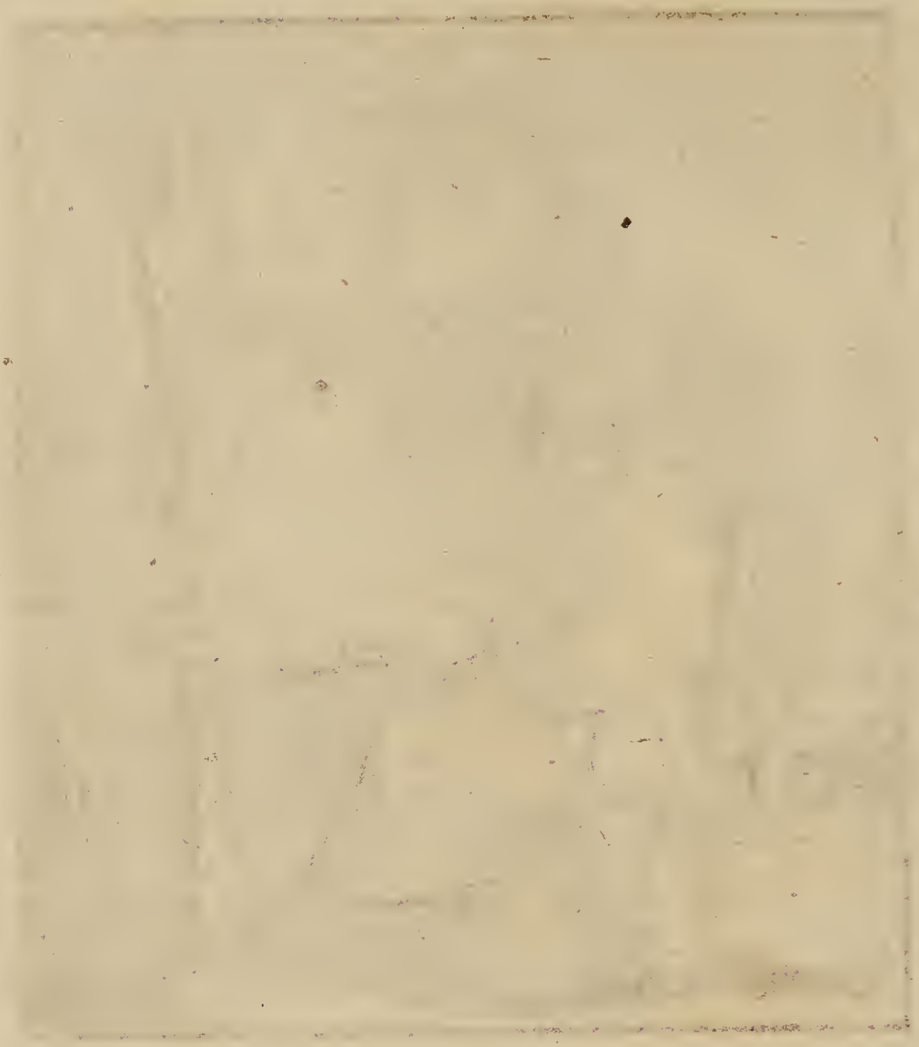

Om 't ſcherp met minder vrees te ontmoeten,
Maak ik de ſchoenen voor uw voeten,
Bekwaam om ruſtig onvermoeit,
Uw weg te treeden, braaf geſchoet.

Een kas, bÿ de oude een ſchrÿn geheeten,
Heeft deezen naam nu lang vergeeten,
Men zie in 't kistemakers pand,
Verſcheide werken van myn hand.

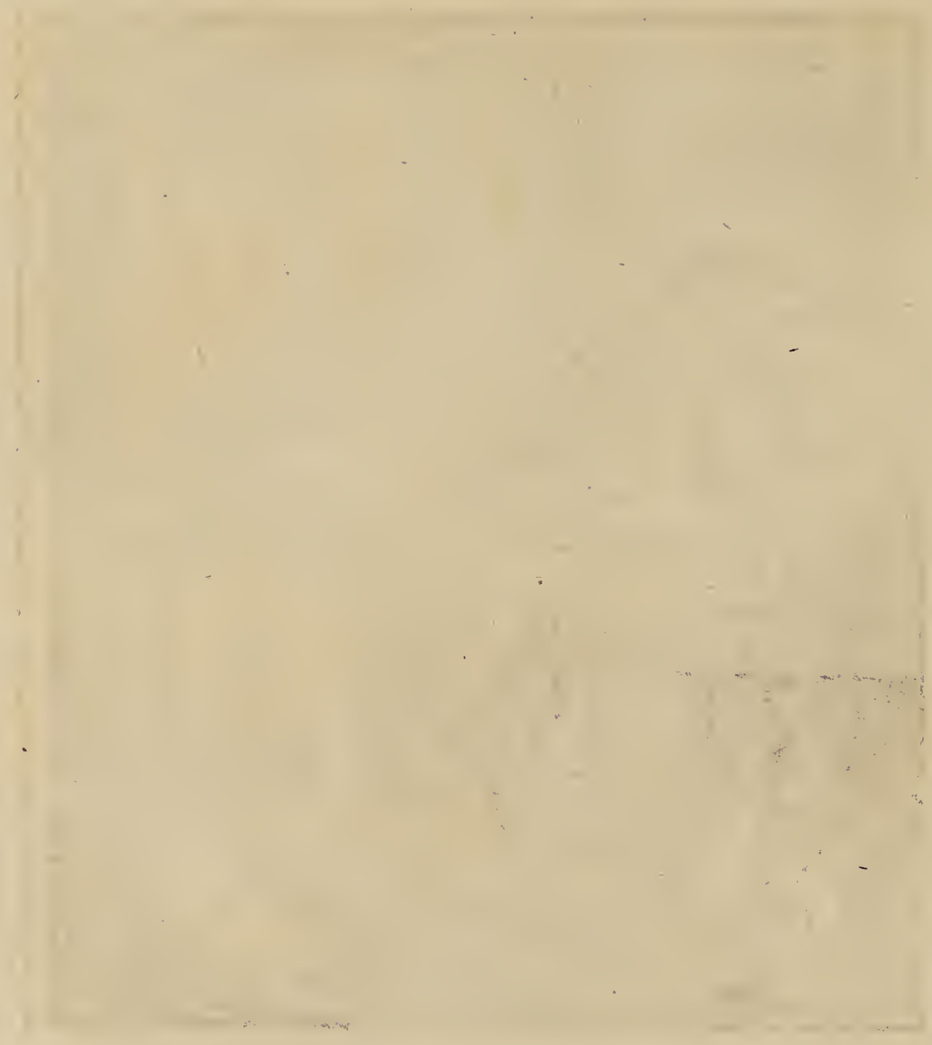

't Geen pleeg een morſich Zwÿn te dragen,
Gebruik ik nu om ſchoon te vagen:
Ia maak mÿn ſchuÿerwerk bepekt,
En reinig 't kleed, van ſtof bevlekt.

De vleeshal ſtaat bÿ beurten oopen,
Om uw gerief van vleeſch te koopen:
Soo u een ſchaapenbout bekoort,
Gebruik ze veilig op mÿn woord.

Om ſteen te plaatzen, tot genoegen,
Moet haar de beitel zamenvoegen;
Dat elk, gelyk en wel gepaart,
Met zyn gebuur ſteen eevenaart

Wie zal mijn arbeid niet beklaagen,
Die heel dagh zit steen te zaagen?
Indien men bij verandring leeft,
Hoe vaar ik, die ze nimmer heeft.

Mijn werk is nut, en't steunt op reeden.
Wie dient zich niet van 't werk der smeeden?
Al reistge aan's weerelds uitterste as,
De Smit koomt overal te pas.

Men moet een grondbeginzel leggen,
Dat lyd vooräl geen teegen zeggen:
De schrijf- en syffer-konst wind veld,
Daar 't wel met leezen is gestelt.

Een Spellgaat veelwerf door de handen;
Nu overleg eens mansverstanden,
Hoe kom gij met uw reekning uit,
Die twintig koopt om eenen duit?

Venetië beſchikt de glaazen
Tot Spiegels, groot of kleen geblaazen:
Waarin de foeli 't voorwerp wyst,
Die 'k wyder opſchik door de lyst.

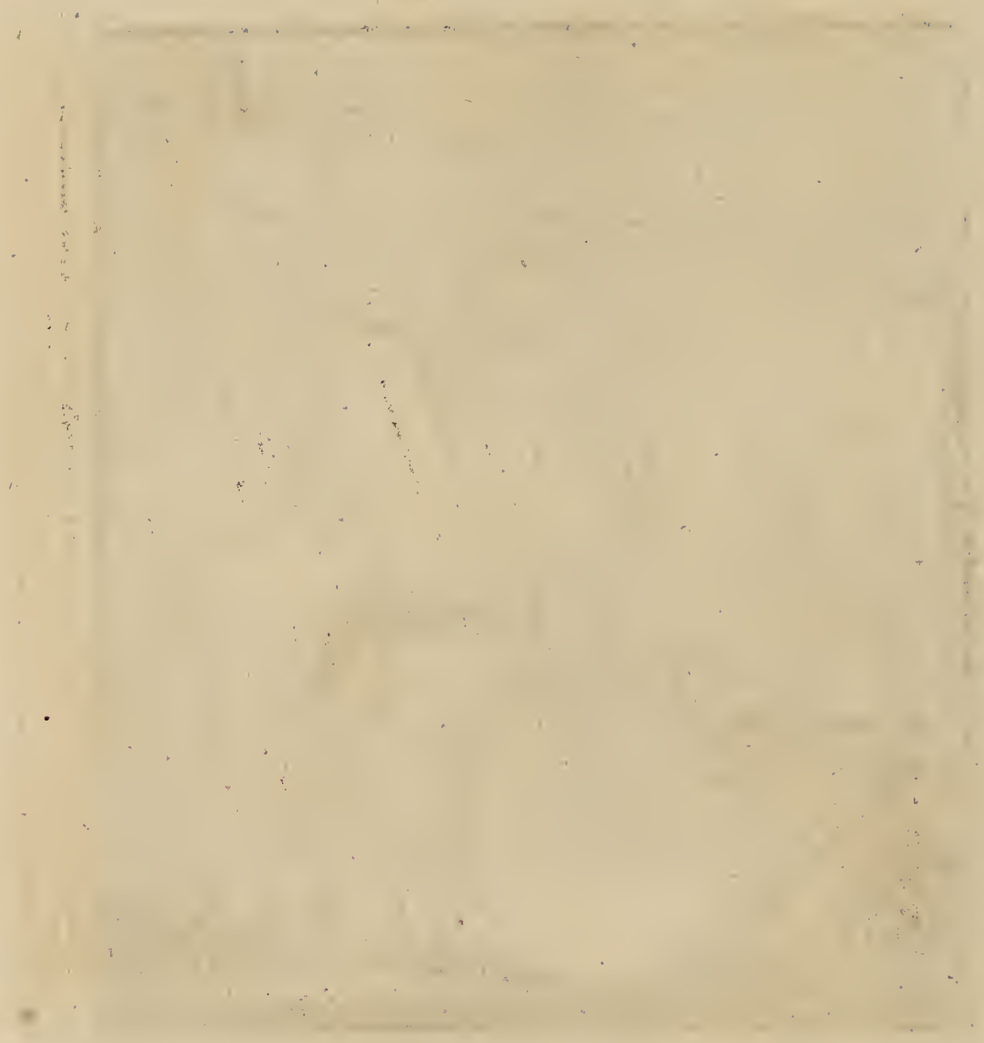

Een bankje kon ons noch gerieven;
Maar Stoelen hebben de oudste brieven.
Men zit gemakkelyk en zacht,
Een voordeel 't geen men meest betracht

Suikerbakker.

De bruine Suiker, opgezooden,
Gezuiwert en gemaakt tot brooden;
Verandert van haar zwarten staat,
In rein en hagelwit gewaad.

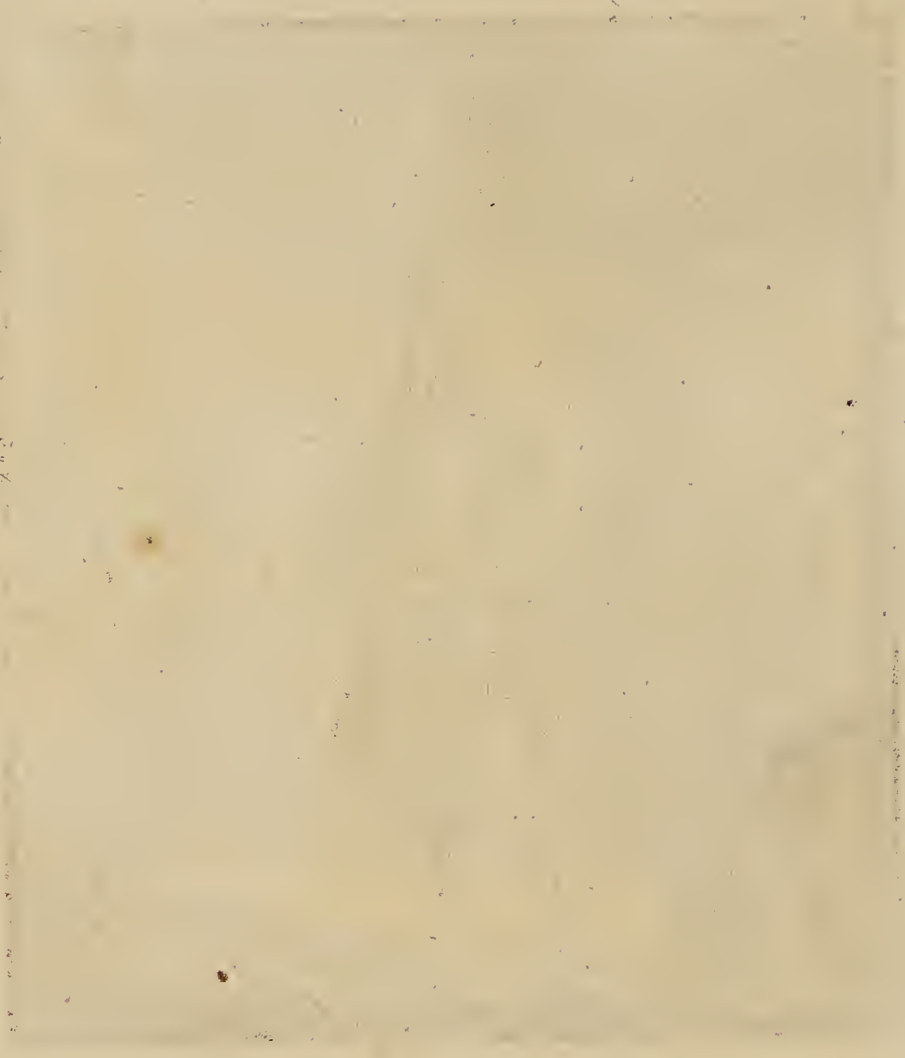

Van mÿne konſt valt veel te roemen,
Die beelden ſchey en keur van bloemen,
Van Saai en zÿde geſchakeert;
Waar mê des konings zaal braveert.

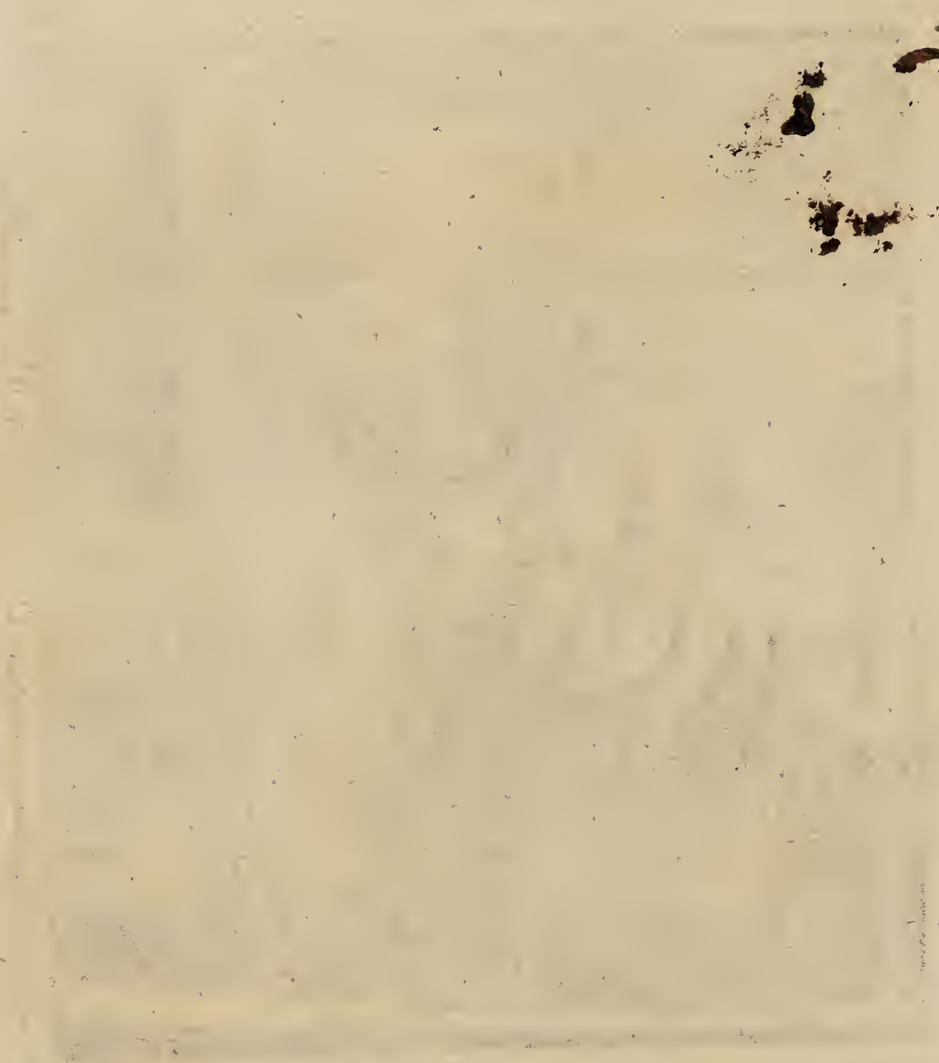

Myn tichelambacht kan verstrekken,
Om slechte muuren te bedekken;
Of tot gemak of zinlykheid,
Na dat het werk werd aangeleid.

Wie kan 't's noodigers betoonen
Als huizen om daar in te woonen?
Maar weelde en luſt heeft voordgebragt,
Dat oorbaar worſtelt met de pracht.

Wie kan een tinnen leepel miſsen
Of ſchootel, om in op te diſsen?
't Valt dienſtig, net en kleen van prÿs.
Ik maak ze op allerhande wÿsz.

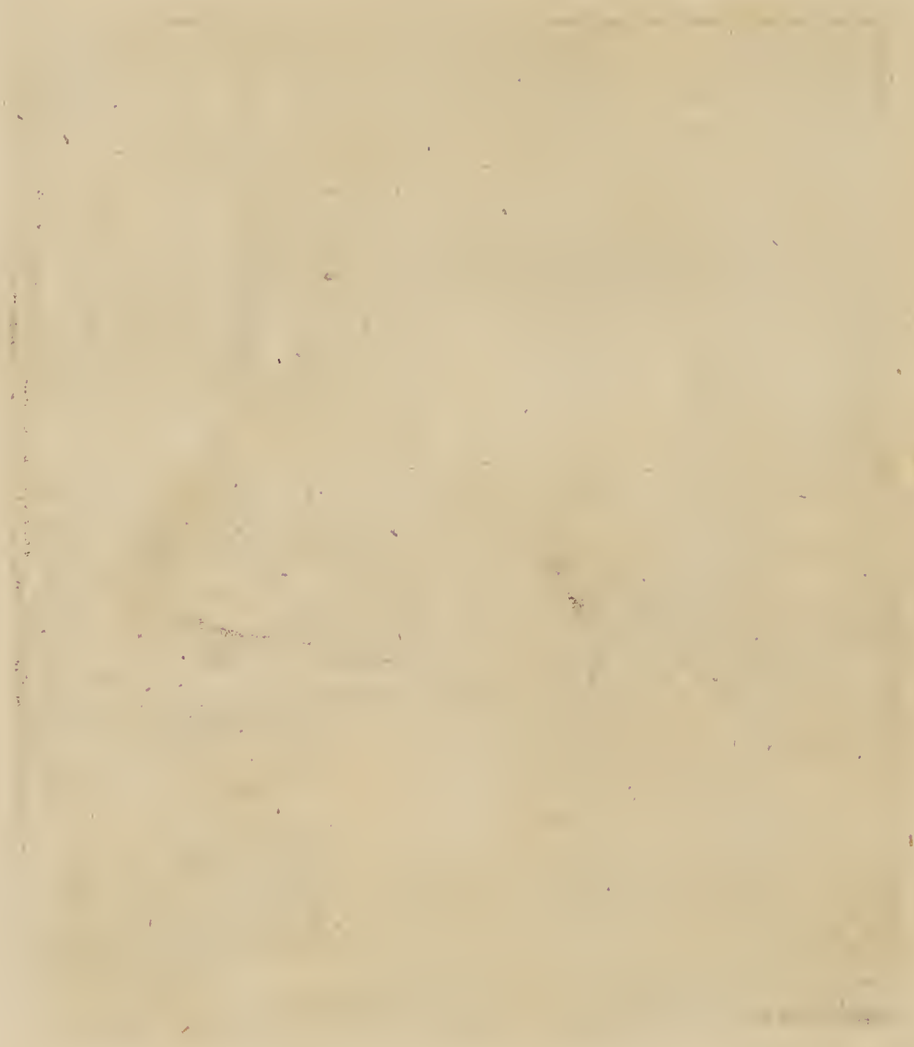

Het veen, gebaggert uit de slooten,
Getreeden en gesneên aan mooten,
Op 't veld gedroogt en in de schuur,
Geeft aan den haart een dienstig vuur

De visschen werden meest bedroogen.
Het lekker aas speelt voor hun oogen;
Maar onder 't aas verschuilt bedrog.
Zoo gaat het in de weereld noch

Zie wat de luſt heeft uit-gekoozen!
Nu verf ik kleuren na de roozen;
Dan na't lavendel, geel of groen:
Die houden ſtand in elk ſaizoen.

Wagenmaker

Het noodig werk van waagenmaaken,
Kan nimmer in 't vergeetboek raaken:
Zoo lang men oude en zwakke vind
Blijft waagenmaakers werk bemind.

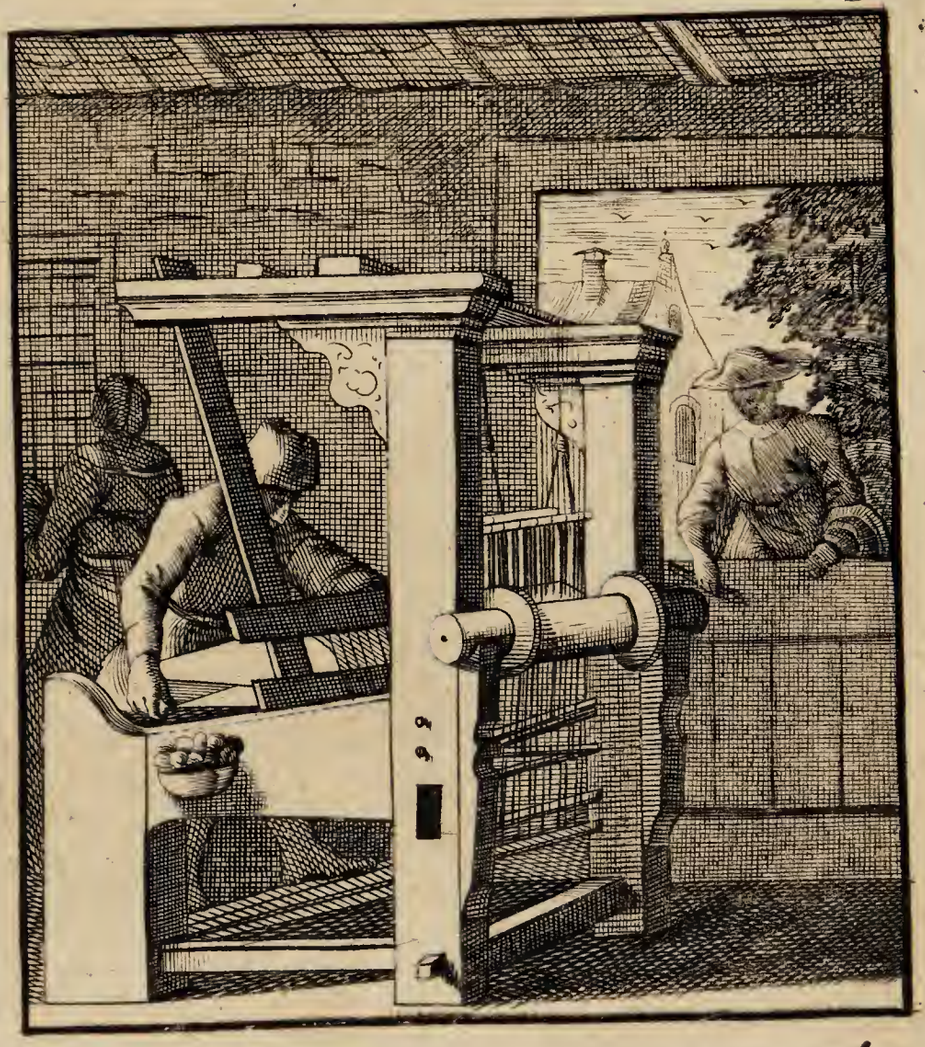

Al is mijn ambacht groot van waarden,
't Heeft weinig achting op der aarden:
Doch die geboren werd, of sterft,
Gemeenlijk mijnen dienst verwerft.

Om wol tot voordeel te bereiden ,
Is 't nodig die vanëen te ſcheiden :
Het fyn by fyn en grof by grof ;
Zoo werd het welbereide ſtof .

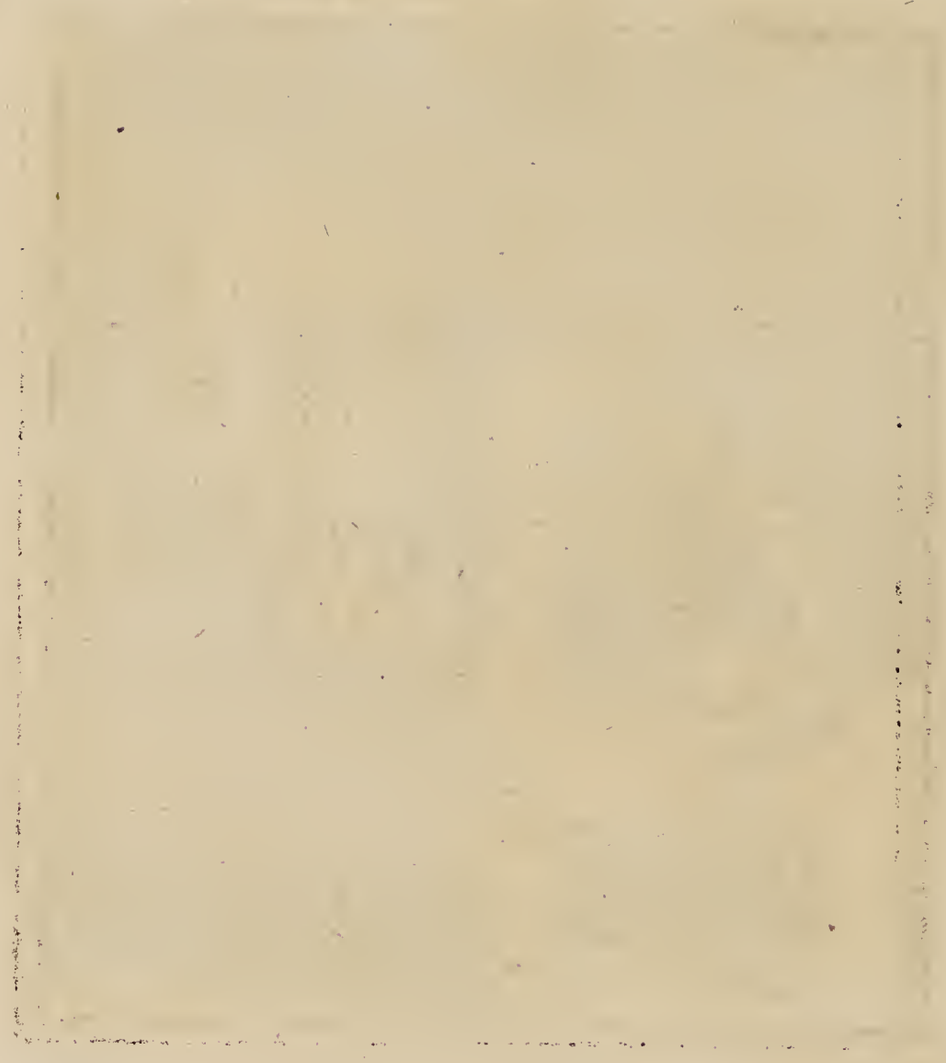

Zaalmaker.

Om met gemak te paard te raaken
Is uitgevonden 't zaadelmaaken:
Men zit gevoechelyk en vast,
En 't draaven strekt tot minder last.

De zee, zoo dienstig om te bouwen,
Werd door de scheepvaart, onderhouwen.
De Zeeman brengt die 't noodig heeft;
En haalt weêr 't geen hem voordeel geeft.

Om 't goede en 't beſt van een te ſchiften,
Dient u 't gebruik van mijne ziften
Werktuigen van zeer groot belang,
Al ſtaan zij in een laagen rang.

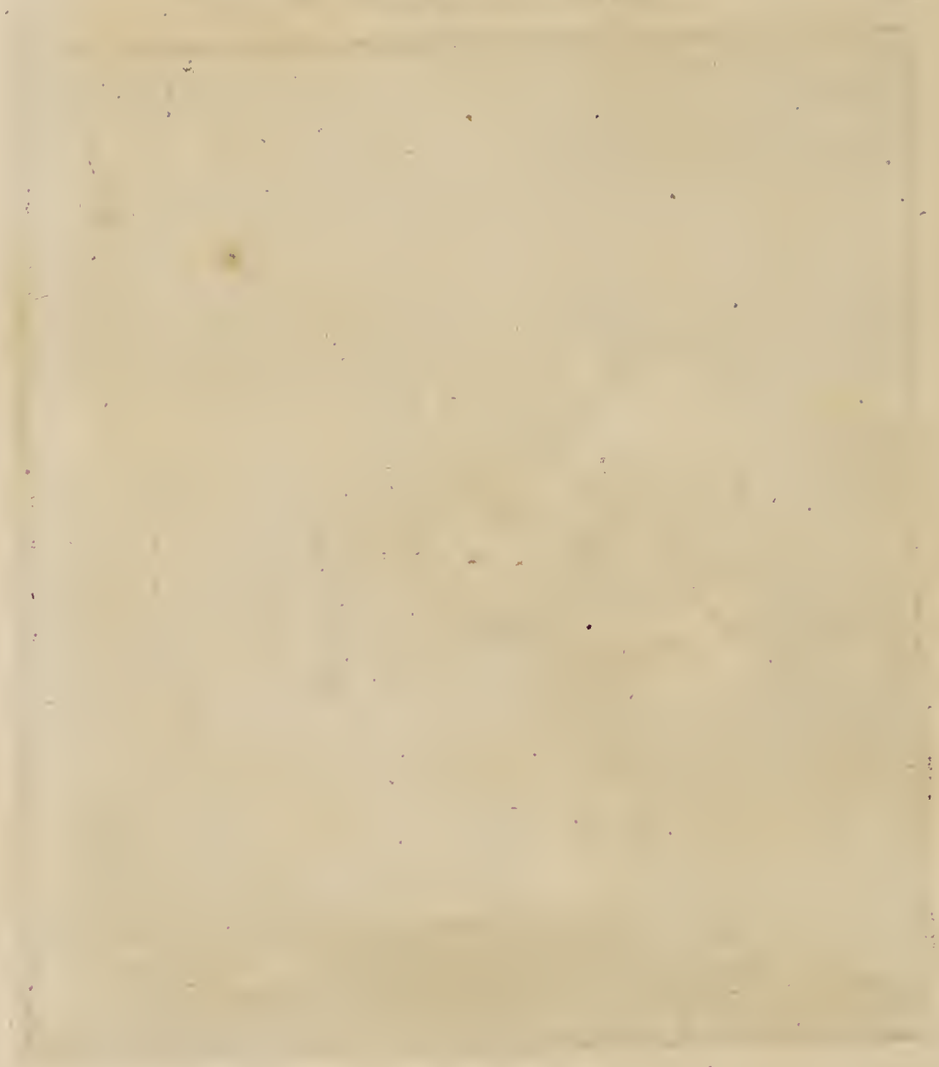

Wat voordeel 't Zeil doet ondervinden,
Om zich te dienen van de winden,
Is yder scheeps matroos bekent,
Die tot het zeilen zich gewent.

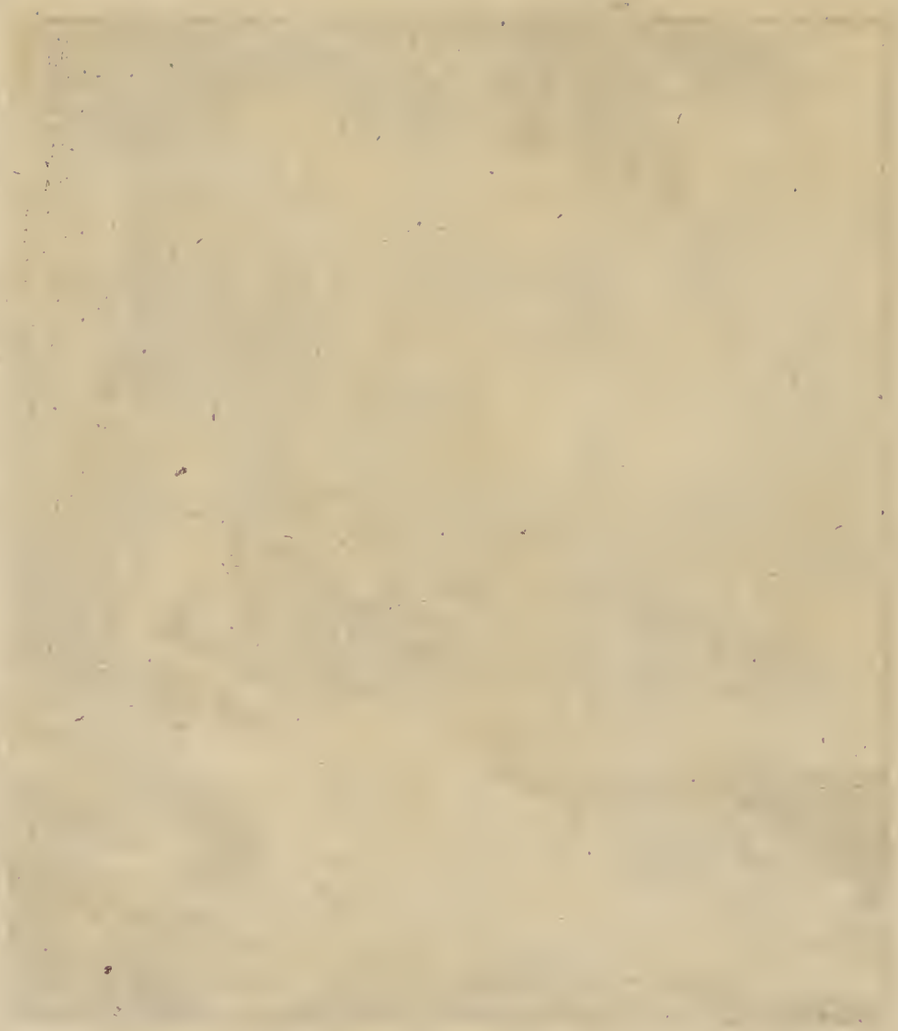

Zilversmit. 98

Het zilver, kunstig uitgedreeven,
Kan 'toog een welbehaagen geeven;
En, waar mijn konst zich op verlaat,
Ze zoekt haar voordeel bij 't sieraad.

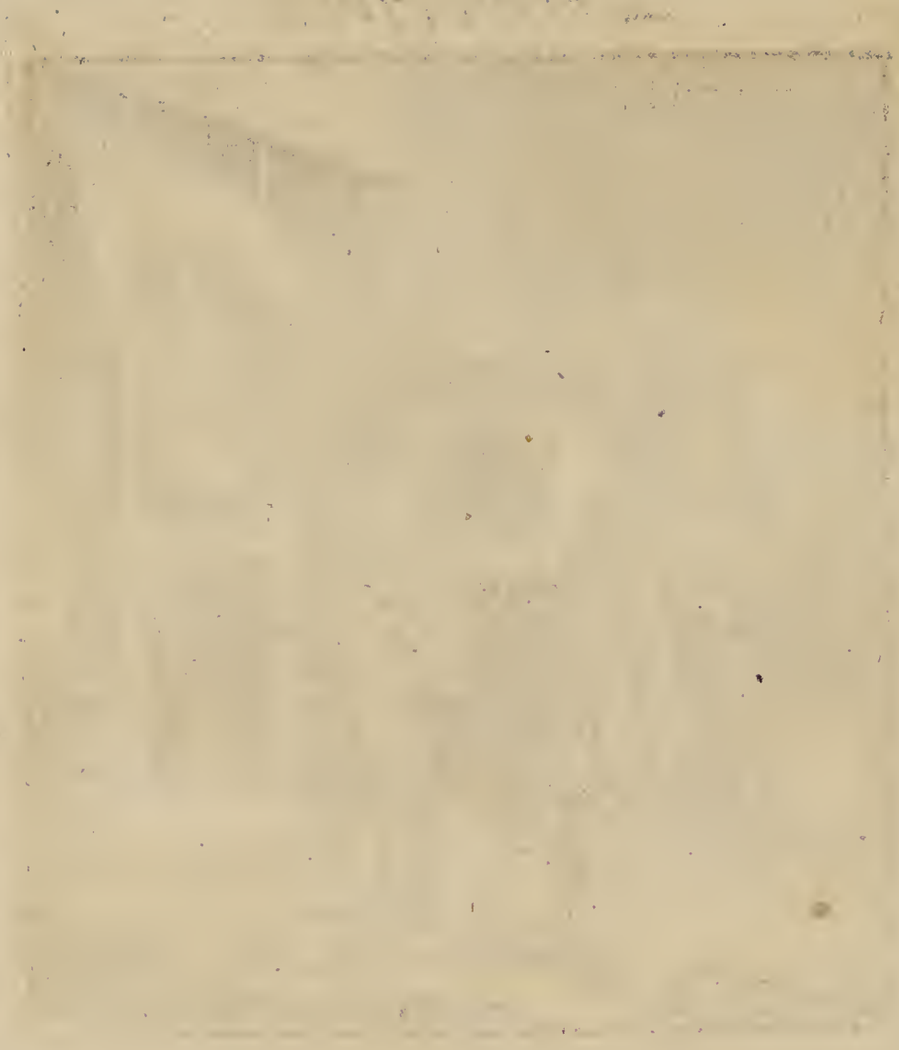

Het zÿdespinsel van de wormen,
Kan ik tot poolen werkzÿ vormen,
Waarvan, alsze uit mÿn handen raakt,
Het zÿdelaaken werd gemaakt.

Ik vaag de Zwaarden, ſcherp geſleepen,
En maak 't gevest uit ſtaale greepen,
Of goud en zilver, na de pracht,
Tot hare grootſcheid heeft bedacht.